

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VII. Magnæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Molin. notavit n. 15. hæc enim omnia proveniunt ex conditionibus & pactis primæ institutionis, quæ quidem ordinariè ita fieri solent, sed possunt etiam aliter fieri. Leges itaque fundamentales, tanquam formæ institutionis cujuslibet Regni attendi debent.

CAPITULUM VII. Magnæ.

PARAPHRASIS.

Cùm Trecentis Episcopus Votum peregrinationis Hierosolymitanæ emisisset, ut in bonum suæ Ecclesiæ posset convenire Comitem Campaniæ, in Oriente tunc constitutum, ac interim Comes mortuus esset, dubitavit, an Voto adhuc teneretur: respondit Pontifex, cùm cessante causâ facilius cessare possit & effectus, idcirco se illi Votum commutare.

SUMMARIUM.

1. Dispensare non potest prælatus in Votis fidelium suo arbitratu.
2. Quod agitur à Prælati, facile trahitur in exemplum.
3. Episcopus ratione residentia, ad quam obligatur, non potest longam peregrinationem vovere.
4. Si necessaria, & utilis videatur Voti dispensatio, non debet illa intermitteri ob aliorum scandalum.
5. Votum mixtum, quomodo commutandum?
6. Cessante causa, extrinseca Voti, & impulsiva tantum, non ideo cessat Votum.

Textus hujus Capituli clarus & elegans est. Notandum primò Prælatus Ecclesiasticus, & Papa non potest suo arbitratu Vota fidelium commutare, aut in ijs dispensare: imò non tantum illicitam, sed etiam irritam esse dispensationem in Votis, si absque justa causâ fiat, ex communi docui *lib. 4. t. 4. c. 8. n. 4.* Quare Pontifex hic ait, quòd in hoc commutationis, aut dispensationis negotio, considerandum sit, quid

liceat secundum æquitatem, quid decet secundum honestatem, quid expediat secundum utilitatem; vult dicere, id eligendum ac præferendum esse, quòd omnibus spectatis æquius & honestius, & utilius (tum publicâ, tum privatâ voventis maxime particulari utilitate spectata) Prælati videtur, quia Prælatus hic non remittit jus proprium, aut à se conditam legem, sed jus Deo concessum, & idcirco agere debet prout vicarius aut dispensator fidelis, cui potestas concessa est, non ad destructionem, sed ad

Notandum secundum. Quod agitur à Prælati, facile trahitur in exemplum, juxta illud *Levitico. 4. v. 3.* si Sacerdos peccaverit, delinquere faciens populum &c. *Ecclesiast. c. 10. n. 2.* qualis Rex est civitatis, tales & inhabitantes in ea; Remissus piens perdet populum suum &c. Hinc quòd alios nihil magis ad pietatem, & cultum assidue instruat, quam eorum vicia & exemplum, qui se divino ministerio dedicaverunt.

Notandum tertium. Episcopus ratione residentia, ad quam obligatur, non potest longam peregrinationem vovere, nisi cum relatione ad licentiam, ad quam potest tendam vi Voti sui obligatus est, sicut in simili dixi eodem *t. 4. c. 7.* Collegium *et lib. 4. c. 8.* docet hic *Abbas n. 10. Sacerdos n. 10. Votoc. 4. n. 4.* Idemque secundum proportionem etiam de alijs Clericis habentibus beneficium, residentiam postulantibus, intelligi debet, valida esse scilicet eorum Vota de peregrinatione, longiorem a beneficium requirente, sed tacitam inesse conditionem: Superior rogatus licentiam dedit. Adhuc si Episcopus voverit, quòd interdum etiam Capituli sit requirendi licentia, si episcopus que interfit, vel in ipsius detrimentum sententia contra statuta Ecclesiæ cessata, quòd etiam locum habet, si aliquis Capitularis peregrinationem voverit.

Notandum quartum. Si necessarium, aut utile videatur, ut Voti dispensatio, aut commutatio fiat, non ideo, quia aliquis

Quod super.

PARAPHRASIS.

Consultus Pontifex de ijs, qui signo Crucis in subsidium Terræ sanctæ assumpto Votum suum ob justum impedimentum implere non possunt, respondit 1. Quod debiles & pauperes illic magis obsint, quàm profint. 2. Quod illis, quorum impedimentum non est perpetuum, dilatio sit concedenda; redemptio verò injungenda ijs, qui perpetuò sunt impediti. 3. Quod circa illos, qui Votum pro defensione Terræ sanctæ fecerunt, magis attendi debet succursus Terræ sanctæ; circa illos verò, quibus peregrinatio illa pro poenitentia injungitur, potius labor itineris. Unde si is, qui vovit, inutilis est ad pugnandum, quamvis sit habilis ad eundem, melius est, ut Votum redimat. 4. De mulieribus statuit, ut quæ remanere nolunt, sequantur viros; cæteræ Votum redimant, nisi sint divites, quæ suis expensis secum possint ducere bellatores.

SUMMARIUM.

1. *Temporalis dilatio Voti ob difficultatem executionis permittitur; perpetua verò, commutationem, aut dispensationem admittit, si non omninò liberet.*
2. *Uxor, maritum peregrinantem si sequi velit, recusari non potest, modò sumptus suppetant pro utroque, & diuturna sit futura absentia.*
3. *Faciliùs dispensatur cum mulieribus longam peregrinationem voventibus.*

Notandum primum. Si difficultas occurrat Voti exequendi, eaque temporalis sit dilatio, permittitur *c. non est s. hoc rit.* sin autem perpetua sit, redemptio, seu

scandalum accipiens, quasi Votum temerè violetur, commutatio, aut dispensatio intermitteri debet, dummodo causa dispensandi, aut commutandi explicetur, tunc enim scandalum ex malitia proficiscitur, & pharisaicum dicitur, quod curari non debet, juxta illud *Mat. 15. v. 12. scis, quia Pharisai hoc verbo audito, scandalizati sunt.* Respondet Christus *v. 14. finite illos, cæci sunt, & duces caecorum,* de hoc dixi *l. 2. t. 3. c. ult. n. 8.*

4. Notandum quintum. Votum mixtum ex personali, & reali (cujusmodi est peregrinationis, quæ tum laborem, tum molestiam corporis, atque devotionem, tum sumptus, & eleemosynam in se continet) convenienter commutatur in alia pietatis opera, partim personalia, videlicet orationem, jejunia, sacram confessionem, & communionem; partim realia, videlicet eleemosynas, largitiones ad Ecclesias &c. in id enim consentaneum est commutari, ut fiat in aliquid simile aut æquivalens, quatenus moraliter fieri potest, prout plenè explicavimus *t. 4. c. 8. n. 25.*

5. Notandum sextum. Cessante causâ Voti extrinseca, & impulsiva tantum, licet ea præcipuè impulerit, ita ut absque ea aliquis non vovisset, non idè cessat Votum, quando ejus propriè finalis causa, quæ est cultus Dei, sive divini honoris augmentum consistit, quamvis interdum ob id faciliùs dispensari possit. Ita sumitur *ex hoc c.* quando Trecentis Episcopus Jerosolymitanam peregrinationem vovit, eâ excitus ratione potissimum, ut Comitem Campaniæ invisere, & auxilium Ecclesiæ ab ipso rogare posset; postea eo mortuo Votum non cenebatur extinctum, sed ob hanc causâ impulsivæ cessationem præcipuè Pontifex motus est ad commutandum. Explicavi hanc rem *cit. 6. n. 2.*

